

IOANNA PAPANTONIOU, *Peloponnesian Folklore Foundation*, Nafplion 1981, ss. 87, ryc. 61, w tym barwnych 16.

Omawiane wydawnictwo jest katalogiem wyjątkowo interesującej wystawy w nowym muzeum w Nafplionie ukazującej ludowe techniki włókiennicze i ubiory greckie z XIX i XX wieku. W obszernym wstępie przedstawiono krótki rys historyczny tego zagadnienia, zajmując się szerzej zabytkami, jakie zachowały się tylko z ostatnich stu kilkudziesięciu lat. Katalog obejmuje ogółem 326 pozycji.

Przegląd narzędzi używanych nieraz do ostatnich czasów ukazuje rozwiązania techniczne znane od okresu średniowiecza. Zaliczyć do nich trzeba odziarniarkę do bawełny i narzędzia do obróbki lnu, konopi i szczodrzewicy miotłastej, której włókno wykorzystuje się w całym basenie Morza Śródziemnego. W wielu częściach Grecji przędzie się jeszcze na przęślicy, a kołowrotki pionowe z wrzecionem nad kołem nie są zbyt rozpowszechnione. Stosuje się także różne proste rozwiązania przy wyrobie wstążek i krajek na krosienkach tabliczkowych. Barwne chodniki tka się na krośnie pionowym. Połowanie sukna odbywa się nie w budynkach, lecz w zagrodach umieszczonych na potokach, za pomocą młotów poruszanych siłą spadającej wody. Farbuje się jeszcze barwnikami roślinnymi, używając tradycyjnych zapraw. Zdobą się także tkaniny drukiem bezpośrednim — deskami czy klockami. W dziewiarstwie rozpowszechnionym w XIX w. używa się specjalnych rzeźbionych kijków podtrzymujących druty, istnieje także wyrób koronek klockowych.

Hafciarstwo ludowe kwitło w Grecji od najdawniejszych czasów i zdobienie odzieży jest bardzo zróżnicowane w zależności od regionu. Hafciarstwem, podobnie jak szyciem wierzchniej odzieży, trudnili się mężczyźni zorganizowani w cechy. Kobiety szyły i haftowały tylko bieliznę. W początku XIX w. w kroju odzieży zaczynają się zaznaczać wpływy mody europejskiej. Maszyna do szycia rozpowszechnia się na wsi greckiej w początku naszego stulecia. W opisie ubiorów autorka katalogu starannie wyróżnia funkcje rytualne i społeczne specjalnie haftowanych fartuchów używanych przy uroczystościach weselnych i innych strojów wyróżniających mieszkańców społeczności wiejskiej. Katalog przynosi jednak przede wszystkim nowe ustalenia co do zachowanych w ubogim kraju technik włóknienniczych i archaicznych typów narzędzi.

I. Turnau